

Bruselj, 22. maj 2023
(OR. en)

9598/23

COHAFA 56
DEVGEN 93
CONUN 119
FIN 552
RELEX 634

IZID POSVETOVANJA

Pošiljatelj:	Generalni sekretariat Sveta
Prejemnik:	Odbor stalnih predstavnikov/Svet
Št. predh. dok.:	9282/23
Zadeva:	Sklepi Sveta o odpravljanju vrzeli v financiranju humanitarne pomoči

V prilogi vam pošiljamo Sklepe Sveta o odpravljanju vrzeli v financiranju humanitarne pomoči, ki so bili odobreni na 3950. seji Sveta 22. maja 2023.

SKLEPI SVETA

O ODPRAVLJANJU VRZELI V FINANCIRANJU HUMANITARNE POMOČI

1. Svet izraža globoko zaskrbljenost zaradi vse večjih svetovnih humanitarnih potreb v času krčenja humanitarnega prostora, dolgotrajnih konfliktov, politizacije pomoči in vse večje ranljivosti spriču podnebnih sprememb ter ponovno potrjuje svojo zavezanost načelnemu in učinkovitemu humanitarnemu ukrepanju. Več kot 350 milijonov ljudi po vsem svetu potrebuje življenjsko pomembno humanitarno pomoč, kar pomeni več kot 20-odstotno povečanje v primerjavi z letom 2022 in več kot 40-odstotno povečanje v primerjavi z letom 2021. Več kot 100 milijonov ljudi je bilo prisilno razseljenih, 43 milijonov ljudi v 51 državah pa živi na robu lakote. Svet ugotavlja, da so nedavni humanitarni pozivi na svetovni ravni zagotovili le polovico potrebnega financiranja, in izraža globoko zaskrbljenost zaradi vse večje vrzeli med ocenjenimi potrebami in financiranjem, tudi v pozabljenih krizah.
2. Svet izraža zaskrbljenost zaradi obsega človeškega trpljenja, kršitev mednarodnega humanitarnega prava, izgube življenj in dostojanstva, vključno z nasiljem nad civilisti, ter namerne in ciljne uničenja civilne infrastrukture po vsem svetu, kot na primer v Ukrajini zaradi vojne agresije Rusije. Nadalje izraža globoko zaskrbljenost zaradi uničujočih svetovnih posledic vojne, saj je ta zaostрила svetovno prehransko krizo, ter ponovno poudarja svojo zavezo, da podpira svetovno prehransko varnost in prehrano, tudi s črnomorsko pobudo za žito pod okriljem ZN in solidarnostnimi pasovi med EU in Ukrajino.
3. Svet ponovno poudarja, da imajo EU in njene države članice pri podpiranju humanitarnih dejavnosti po vsem svetu ključno vlogo, kar se je pokazalo z organiziranjem Evropskega humanitarnega foruma, ter opozarja na sklepe iz leta 2021 o Sporočilu Komisije Evropskemu parlamentu in Svetu „Humanitarne dejavnosti EU: novi izzivi, enaka načela“ in je seznanjen z resolucijo Evropskega parlamenta iz leta 2021 o novih usmeritvah za humanitarno delovanje EU.

4. Svet poudarja, da je treba nujno skušati odpraviti vse večjo vrzel med humanitarnimi potrebami in viri, in sicer z okrepljenimi prizadevanji na treh medsebojno povezanih področjih, ki se medsebojno krepijo: povečanje in razširitev baze virov za humanitarno ukrepanje, povečanje uspešnosti in učinkovitosti humanitarnega sistema ter zmanjšanje humanitarnih potreb.

I. POVEČANJE IN RAZŠIRITEV BAZE VIROV ZA HUMANITARNO UKREPANJE.

5. Svet poudarja, da je treba mobilizirati dodatna humanitarna sredstva na svetovni ravni in vzpostaviti bolj uravnoteženo strukturo financiranja, ki bo temeljila na virih tradicionalnih, novih in potencialnih donatorjev, človekoljubnih ustanov, zasebnega sektorja in drugih ustreznih deležnikov.
6. Svet je seznanjen z zavezo držav članic, da zagotovijo dodatna sredstva za humanitarno pomoč. Nadaljeval bo delo v zvezi z zagotavljanjem bolj trajnostne in uravnotežene delitve financiranja humanitarne pomoči med državami članicami, Komisijo pa poziva, naj o tem letno poroča. Ponovno potrjuje skupno zavezo EU, da do leta 2030 zagotovi vsaj 0,7 % skupnega BND za uradno razvojno pomoč, ter spodbuja države članice, naj si še naprej prizadevajo za odpravo vrzeli v financiranju humanitarne pomoči, in sicer tako, da na podlagi obstoječih humanitarnih potreb prispevajo na ravni, ki je sorazmerna z njihovimi finančnimi sredstvi, in zagotovijo, da se ustrezen delež, na primer 10 % njihove uradne razvojne pomoči, nameni za humanitarne dejavnosti.
7. Svet spodbuja EU in njene države članice, naj poglobijo dialog in stike z državami, ki imajo gospodarski potencial, da prevzamejo večjo odgovornost za povečano in predvidljivo financiranje humanitarne pomoči na podlagi potreb, zlasti z državami znotraj OECD in G20, na primer s sistematičnim vključevanjem humanitarnega ukrepanja v dialoge s tretjimi državami in rednim uvrščanjem humanitarnih zadev na dnevni red dvostranskih srečanj na vseh ravneh. Spodbujanje spoštovanja mednarodnega humanitarnega prava in humanitarnih načel je sestavni del vzpostavljanja stikov z namenom razširitve baze donatorjev.

8. Svet poziva države članice in Komisijo, naj si prizadevajo za sodelovanje zasebnega sektorja, vključno s človekoljubnimi ustanovami, ter spodbuja prizadevanja za vzpostavitev partnerstev med humanitarnim in zasebnim sektorjem. Države članice in Komisijo poleg tega spodbuja, naj raziščejo možnosti, ki jih ponujajo inovativni pristopi k financiranju, da bi vključili vse deležnike.

II. IZBOLJŠANJE USPEŠNOSTI IN UČINKOVITOSTI HUMANITARNEGA SISTEMA

9. Svet poudarja pomen zagotavljanja uspešnosti in učinkovitosti pri zagotavljanju pomoči, da bi optimizirali uporabo razpoložljivih sredstev, in potrjuje pomen pristopa, ki temelji izključno na potrebah, ter preglednega in načelnega prednostnega razvrščanja v vseh humanitarnih krizah. Pozdravlja ključno vlogo sistema ZN, zlasti Urada ZN za usklajevanje humanitarnih dejavnosti (OCHA) in drugih agencij ZN, pri zagotavljanju učinkovitega usklajevanja in ocenjevanja potreb, vključno s prizadevanji za primerljivost analiz resnosti potreb v različnih krizah, za povezovanje ocen potreb in načrtovanja odzivanja ter za zagotavljanje kakovosti z neodvisnim nadzorom, kar bo donatorjem omogočilo, da sredstva dodelijo na podlagi potreb.
10. Svet priznava pomen kakovostnega financiranja, tj. večletnega in prožnega financiranja, pri zagotavljanju učinkovitega in uspešnega humanitarnega delovanja. Prožno financiranje omogoča hitro proporcionalno povečanje odziva na nujne potrebe in zagotavlja kontinuiteto dela v zapostavljenih krizah. Svet torej v zvezi s tem spodbuja države članice in Komisijo, naj povečajo svojo raven prožnega financiranja, ki je opredeljeno kot nenamensko ali deloma namensko, v skladu z zavezami iz „velikega dogovora“ (ang. *Grand Bargain*). Opozarja tudi na rezultate srečanja v okviru „velikega dogovora“ o kakovostnem financiranju z zavezo, da se večletno financiranje humanitarne pomoči poveča za 30 %, pri čemer se Svet zaveda, da lahko večletno financiranje okrepi tudi lokalne zmogljivosti in zagotovi boljše rezultate za prizadeto prebivalstvo, zlasti v dolgotrajnih krizah.

11. Svet priznava, da imajo lokalni in nacionalni akterji – vključno s sodelovanjem in vodilno vlogo organizacij, ki jih vodijo ženske – pri omogočanju učinkovitega humanitarnega ukrepanja pomembno vlogo, saj so na terenu že pred nastopom izrednih razmer, med njimi in po njihovem prenehanju. Svet zato spodbuja države članice in Komisijo, naj v skladu z zavezo „velikega dogovora“, da se vsaj 25 % humanitarnih sredstev čim bolj neposredno da na voljo lokalnim ali nacionalnim akterjem, okrepijo sodelovanje z lokalnimi organizacijami in hkrati podpirajo krepitev zmogljivosti ter smiselno in vključujoče sodelovanje lokalnih akterjev pri odločanju v vseh fazah programskega cikla, ter se z zadovoljstvom seznanja s smernicami Komisije o lokalizaciji.
12. Svet opozarja na potencial humanitarne logistike za učinkovitejšo in uspešnejšo humanitarno pomoč. Države članice in Komisijo spodbuja k uporabi inovativnih pristopov, s katerimi bi dodatno povečale učinkovitost humanitarnih dejavnosti, tudi v okviru „velikega dogovora“. Svet spodbuja humanitarni sektor, vključno z donatorji, naj še naprej razvija in podpira strateški pristop k logistiki.

III. ZMANJŠANJE HUMANITARNIH POTREB

13. Svet meni, da je navsezadnje najučinkovitejši način za odpravo vrzeli v financiranju humanitarne pomoči zmanjšanje ravni humanitarnih potreb. V zvezi s tem poudarja, da je treba trajno odpraviti temeljne vzroke, in sicer z okrepljeno operacionalizacijo povezave med humanitarnim delovanjem, razvojem in mirom in sodelovanjem v okviru pristopa „Ekipa Evropa“ ter med drugim v skladu z zavezami iz deklaracije donatorjev humanitarne pomoči o podnebjju in okolju.
14. Svet ugotavlja, da so oboroženi spopadi še vedno glavno gonilo humanitarnih potreb in da so za odpravo človeškega trpljenja potrebne politične rešitve. Ponovno poudarja pomen stalnih prizadevanj za preprečevanje konfliktov, mediacijo in vključujočo izgradnjo miru ter poudarja potrebo po bolj sistematičnem in usklajenem pristopu k humanitarni diplomaciji.

15. Svet poudarja, kako pomembno je, da se spoštovanje in upoštevanje mednarodnega humanitarnega prava dosledno postavljata v središče zunanjega delovanja EU in da se mednarodno humanitarno pravo promovira z vsemi razpoložljivimi sredstvi, ter opozarja, da je ključnega pomena, da se civilisti spoštujejo in ščitijo v skladu z mednarodnim humanitarnim pravom, da se ohranjanja humanitarni prostor ter da se skrbi za varnost in zaščito humanitarnega osebja. Poleg tega poudarja, da morajo kršitelji mednarodnega humanitarnega prava odgovarjati za svoja dejanja.
16. Svet poudarja, da je treba preprečiti in zmanjšati humanitarne potrebe s pristopom, ki povezuje humanitarno delovanje, razvoj in mir ter tako odpravlja temeljne vzroke za krize; pri tem je treba vlagati v zmanjševanje tveganja nesreč in pripravljenost na nesreče, hkrati pa zavzeti pristop, ki upošteva vidik spola, in pravočasno povečati odpornost ljudi v stiski ter ohraniti nediskriminatorne osnovne socialne storitve, tudi za ženske in dekleta, zlasti v dolgotrajnih in politično zapletenih humanitarnih krizah. V zvezi s tem spodbuja poglobitev dialoga med humanitarnimi akterji ter akterji na področju miru in razvoja, zlasti mednarodnimi finančnimi institucijami, da bi zagotovili trajno prožno in odzivno razvojno financiranje za stabilizacijo in angažiranje v nestabilnih, od konfliktov prizadetih državah, ki se soočajo s izrednimi humanitarnimi razmerami.
17. Svet ponovno poudarja, da so podnebne spremembe vse večje gonilo humanitarnih potreb. Države članice in Komisijo spodbuja, naj preučijo možnosti, kako bi z obstoječimi ureditvami financiranja dosegli čim večji učinek vseh finančnih tokov, da bi se bolje odzivali na humanitarne krize, ki jih povzročajo podnebne spremembe.
18. Svet se zaveda, da je treba ukrepati, preden se udejanijo predvidene nevarnosti, če želimo preprečiti ali zmanjšati akutne humanitarne posledice, ki bi se lahko razvile v izredne humanitarne razmere. V zvezi s tem in v skladu s pobudo generalnega sekretarja ZN o zgodnjem opozarjanju za vse (EW4All) poudarja, da je nujno treba okrepiti ukrepanje na podlagi predvidevanja, da bi zmanjšali humanitarne potrebe, tudi s krepitvijo sinergij med humanitarnimi, razvojnimi in podnebnimi akterji.